

A mentális szegregáció értelmezése a Berettyóújfalui kistérség településhálózatában

Nagy Ilona, IV. évf., SzTE TTK

Témavezető: **Dr. Mészáros Rezső** egyetemi tanár
SzTE Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék

Biológiai és kognitív pszichológiai elméleteket felhasználva a mentális terek kutatásában új lehetőséget tártam fel. Azok a térrészek jelennek meg egy adott mentális térképben, amelyekkel készítője szorosabb kapcsolatban van. Az egyén magát helyezi el a térben, s mintegy szegregálja magát a többi térrésztől. A kutatást kiterjesztve a településhálózatba, a települések hierarchikus elhelyezkedésétől függően a központibb és a periférikusabb jellegű települések lakóinak mentális képe különbözik a szegregálódás mértékében aszerint, hogy a saját közvetlen környezete mellett milyen tágra jelenik meg a vizsgált térrész a leképezett térben. Definícióm szerint a mentális szegregáció a szegregáció mentális síkon megjelenő formája. A szegregáció önmagában nem létezik, mozgatója a környezetről szubjektíven alkotott kép, végső soron a mentális szegregáció. Ez nemcsak megelőzi a klasszikus értelemben vett szegregációt, de túl is lép annak határain.

Kérdőíves vizsgálatomban egy pozitív és egy negatív tartalmú kérdést tettem fel, melyek alapján a válaszadóknak 5-5 települést kellett megjelölni. Ezzel a módszerrel kiküszöböltem, hogy a megkérdezettek egy betanult térkép szerint jelöljenek meg településeket. Így érvényesül a szubjektivitás, és tisztán vizsgálható a mentális tér és a földrajzi tér kapcsolata, amelyet a tér különböző pontjain jelentkező környezeti tényezők befolyásolnak.

Berettyóújfalu és a környezetében néhány periférikus jellegű településről gyűjtött kérdőívek igazolták az elméleti feltevésemet. A mentális szegregáció mértéke alapján a településhálózatban a központibb szerepkörrel rendelkező települések lakói kis-, vagy közepes mértékű mentális szegregációt, a periférikusabb települések lakói főként erős mentális szegregációt mutatnak. Az eredményt kvantitatív módszer is alátámasztotta. A differenciát a településhálózatbeli helyzetből fakadó gazdasági, társadalmi hatások okozzák, s ezek tovább mélyíthetik a jelenséget. A vizsgálatomban a települést és annak környezetét, a milliőt kapcsoltam össze, és mindezt a humán mentális síkon értelmeztem. E kapcsolat fontosságát felismerve a mentális szegregáció információt szolgáltathat megfelelő számú mintavétel után a társadalmi földrajzi kérdésekben döntést hozóknak az egyéneknek a feltett kérdéssel kapcsolatos belső érzelmeiről és gondolatairól.

